

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ
MILJÖMINISTERIET
MINISTRY OF THE ENVIRONMENT

Päiväys
Datum

Dnro
Dnr

22.11.2004

YM11/313/2004

Eduskunta
Suuri valiokunta

Viite
Hänvisning

Asia
Ärende

KOMMISSION EHDOTUS EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON
ASETUKSEKSI YMPÄRISTÖALAN RAHOITUSVÄLINEESTÄ (LIFE+)
KOM(2004) 621 lopullinen

Eutorinro: EU/2004/1550

Ympäristöministeriö esittää kunnioittavasti perustuslain 97 §:n 1 momentin nojalla oheisen valtioneuvoston selvityksen komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi ympäristöalan rahoitusvälineestä (LIFE+).

Ministeri

Jan-Erik Enestam

- LIITE 1: EU-perusmuistio 19.11.2004
- LIITE 2: Komission ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset ympäristöalan rahoitusvälineestä (LIFE+) KOM(2004) 621 lopullinen
- LIITE 3: Kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om det finansiella instrumentet för miljön (LIFE+) KOM (2004) 621 slutlig
- LIITE 4: Commission Staff Working Paper: Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council concerning the Financial Instrument for the Environment (LIFE+) SEC(2004)1176

19.11.2004

ASIA : **Komission ehdotus asetukseksi ympäristöalan rahoitusväline estä (LIFE+)**

EUTORI/Eurodoc nro:

-

U-tunnus / E-tunnus:

-

Käsittelyvaihe ja käsittelyn tarkoitus:

Käsittely neuvoston ympäristöryhmässä alkanut 5.10.2004; ympäristöneuvosto 20.12.2004; keskustelu

Asiakirjat:

KOM(2004)621 lopullinen, 13071/04 ADD1

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely:

Yhteispäätösmenettely, määräenemmistö

Käsittelijä(t):

Ympäristöministeriö Jussi Soramäki (laatija) p. 39597

Ympäristöministeriö Pekka Harju-Autti p. 39423

Ympäristöministeriö Merja Saarnilehto p. 39622

Valtiovarainministeriö Päivi Valkama p.33032

Suomen kanta/ohje:

Suomi pitää tärkeänä, että komissio on tehnyt ehdotuksen ympäristöpolitiikan ja ympäristölainsäädännön toimeenpanoa ja kehittämistä tukevasta rahoitusvälineestä. On hyvä, että LIFE+ rahoitusvälineen tavoitteet on entistä selvemmin kytketty yhteisön ympäristöpolitiikan ja erityisesti kuudennen ympäristöohjelman prioriteettien toteuttamiseksi.

Suomi tukee komission perusajatusta yhdistää monta pientä rahoitusinstrumenttia yhdeksi. Tämä parantaa rahojen hallinnoinnin tehokkuutta. Eri toimien priorisointi ja rahanjako on komission esityksen mukaan tarkoitus tehdä laatimalla sekä monivuotisia strategisia ohjelmia että yksivuotisia työohjelmia. Suomi pitää ehdotettua menettelyä periaatteessa hyvänä, sillä se mahdollistaa tarpeellisen joustavuuden ja mahdollisuuden reagoida ohjelmakauden aikana esiin tulleisiin kysymyksiin.

Komission ehdotuksessa ympäristöteknologia ja ekotehokkaat innovaatiot on rajattu ympäristöalan rahoitusvälineen ulkopuolelle. Suomi pitää tätä hyväksyttävänä edellyttäen, että näiden rahoitus sisällytetään komissiolta tulleiden ennakkotietojen mukaisesti valmisteilla

olevan kilpailukyky –puiteohjelman painopistealueisiin ja niiden edistämiseksi asetetaan myös selkeät ympäristöpoliittiset tavoitteet.

Suomi toteaa tässä yhteydessä, että komission ehdotuksesta ei käy edes alustavasti ilmi, mitä toimia ohjelmakauden alussa on tarkoitus priorisoida ja miten rahoitus jakautuisi viiden prioriteettialueen välillä. Komissio ehdottaa, että rahanjaosta päätettäisiin sitovasti vasta jokavuotisten työohjelmien laatimisen yhteydessä.

Suomi pitää tärkeänä, että komissio laatisi asetuksen käsittelyä varten tarkemman selvityksen sekä ehdotetun budjetin rakenteesta että alustavan ehdotuksen rahoituksen jakautumisesta erityisesti 4 artiklan 1 kohdan mukaisiin ensisijaisiin toiminta-alueisiin ja tuettaviin toimiin (priority areas of actions, type of actions). Suomi pitää lisäksi tärkeänä, että rahoituksen jakautumisesta ensisijaisiin toiminta-alueisiin päätettäisiin jo monivuotisten strategisten ohjelmien laatimisen yhteydessä.

LIFE+ -asetus on myös osa komission ehdotusta järjestää luontodirektiivin (92/43/ETY) 8 artiklan velvoitteen mukainen yhteisörahoitus Natura 2000 –verkostoon sisällytetyille alueille. Komissio on esittänyt, että verkoston rahoitus toteutuisi pääsääntöisesti maaseudun kehittämisrahoituksen, aluekehitysrahoituksen ja koheesiorahoituksen kautta. LIFE+ -asetusta on tarkoitus käyttää niiden toimien rahoittamiseen, joihin ei muuten saisi yhteisörahoitusta. Komission ehdotuksella LIFE+ -rahoitusvälineeksi ei kuitenkaan voida riittävästi rahoittaa niitä Natura 2000 -verkostoon perustamiseen ja ylläpitoon liittyviä toimia, jotka jäävät aluekehitys- ja maaseudun kehittämisrahoituksen ulkopuolelle.

Jotta luontodirektiivin 8 artiklan velvoite yhteisörahoituksen järjestämisestä toteutuisi, tulisi nyt ehdotettua ympäristöalan rahoitusvälinettä muokata siten, että sitä voitaisiin kuudennen ympäristöohjelman muiden prioriteettien ohella käyttää myös Natura 2000 –verkoston perustamiseen, hoitoon ja käyttöön liittyvien toimien rahoitukseen. Tämä edellyttää, että resursseja ohjataan Natura 2000 –verkostoon komission esittämää huomattavasti enemmän ympäristöalan rahoitusvälineen kautta.

LIFE+ -rahoitusvälineen soveltamisala on laaja vaikka komission ehdotuksessa ympäristöteknologia ja ekotehokkaat innovaatiot onkin rajattu sen ulkopuolelle. LIFE+ -rahoituskehys on vaatimaton siihen nähden, että sen tavoitteet sisältävät ympäristöpolitiikan ja –lainsäädännön kehittämisen, sen toimeenpanon edistämisen ja erityisesti kuudennen ympäristöohjelman ja sen prioriteettien edistämisen.

Komissio ehdottaa, että komissiota avustaisi hallintokomitea. Asetusehdotus on laadittu siten, että se luo puitteet päätöksenteolle, mutta tarkempien prioriteettien asettaminen, ohjelmien laatiminen ja rahanjako tapahtuisi komission päätöksillä. Asetuksen soveltamisalan laajuuden ja päätöksentekomallin huomioon ottaen Suomi pitää tärkeänä, että komissiota avustaisi sääntelykomitea. Sääntelykomitealla varmistetaan luotettavimmin rahanjaon tasapuolisuus eri maiden hankkeiden kesken.

Suomi pitää tärkeänä, että myös yksityiset yritykset voisivat saada yhteisörahoitusta LIFE+ -rahoitusvälineestä.

Suomi pitää liitteessä 1 olevaa tuettavien toimien alustavaa luetteloa puutteellisena. Liitteessä mainitut toimet liittyvät pääosin selvitysten laatimiseen, seurantoihin, koulutukseen, verkottautumiseen sekä tiedottamiseen ja tiedon levitykseen. Luetteloa tulisi kehittää siten, että siinä mainitut toimet tukisivat paremmin asetuksen päätavoitteiden toteutumista ja että tuettavilla toimilla pystyttäisiin paremmin täydentämään integraatorahoituksen aukkokohtia.

Pääasiallinen sisältö:

LIFE+ asetuksen tavoitteena on tukea EU:n Lissabonin ja Göteborgin Eurooppa-neuvostoissa asetettuja strategisia tavoitteita, ja erityisesti yhteisön kuudennen ympäristöohjelman prioriteettialoja jotka koskevat ilmastonmuutosta, luonnonsuojelua ja biologista monimuotoisuutta, ympäristöä ja terveyttä ja elämänlaatua sekä luonnonvaroja ja jätteitä.

LIFE + asetuksella korvataan nyt voimassaolevan LIFE –asetuksen LIFE -luonto ja LIFE -ympäristö –rahoitusvälineet, Forest Focus –asetuksen mukainen rahoitus, Yhteisön toimintaohjelma ympäristöjärjestöjen tukemiseksi, kaupunkien ympäristöyhteistyötä tukeva ohjelma ja yleistä politiikan kehittämistä ja toimeenpanoa tukevaa rahoitusta.

LIFE+ rahoitusväline on vain osa EU:n ympäristörahoitusta. Pääosa ympäristörahoituksesta on integroitu yhteisön muihin politiikkoihin ja niiden rahoitusinstrumentteihin. LIFE+ on osa rahoituskehysten 2007-2013 otsaketta 2, luonnonvarat. LIFE + lisäksi komissio aikoo laatia otsakkeen 1a Kasvu ja kilpailukyky puitteissa kilpailukyky –puiteohjelman, jossa olisi erillinen ympäristöteknologiaan ja ekotehokkaisiin innovaatioihin liittyvä osa.

LIFE+ rahoitusvälineellä on tarkoitus täydentää muihin politiikkoihin integroitua ympäristörahoitusta ja tukea yhteisön ympäristöpolitiikan ja lainsäädännön kehittämistä, toimeenpanoa, seuranta ja arviointia sekä tiedottamista että tiedon levitystä.

LIFE+ koostuu kahdesta osiosta: LIFE+ toimeenpano ja hallinto sekä LIFE+ tiedottaminen ja tiedon levitys. Toimeenpano ja hallinto –osion tavoitteena on tukea innovaatioita ja kehittää tarvittavaa tietopohjaa ympäristöpolitiikan ja lainsäädännön arvioimiseksi, tukea monitoroinnin ja ympäristön tilan arvioinnin kehittämistä ja toteuttamista, edistää yhteisön ympäristöpolitiikan toimeenpanoa erityisesti paikallisella ja alueellisella tasolla ja tukea ympäristöhallintoa, parantaa asianosaisten osallistumista ja tukea kansalaisjärjestöjen toimintaa. Tiedottaminen ja tiedon levitys –osion tavoitteena on tiedon levittämisen tukeminen, ympäristötietoisuuden lisääminen ja näihin liittyvien toimien kuten julkaisujen, tapahtumien, eri kampanjoiden ja konferenssien tukeminen.

LIFE+ -asetuksen toimeenpano perustuu erikseen laadittaviin monivuotisiin strategisiin ohjelmiin, joissa määritellään päätavoitteet, ensisijaiset toimet, tuettavat toimet ja alustava rahoitus. Tämän lisäksi joka vuosi laaditaan vuosiohjelma, jossa määritellään tavoitteet, toimenpidealueet, aikataulut, toimeenpano ja rahoitusta sekä ylin tukitaso. Komissiota avustaisi päätöksenteossa hallintokomitea.

Komissio on aiemmissa yhteyksissä esittänyt, että LIFE+- asetus olisi osa laajempaa Natura 2000 –verkoston yhteisörahoitusta. Komissio on luontodirektiivin (92/43/ETY) 8 artiklan perusteella velvoitettu järjestämään yhteisörahoituksen Natura 2000 –verkostoon luontodirektiivin perusteella sisällytetyille alueille. Rahoituksessa keskeisiä olisivat maaseudun kehittämisrahoitus (EAFRD), aluekehitysrahoitus (EAKR) sekä koheesiorahoitus. Ympäristöalan rahoitusvälineen (LIFE+) mukaisella rahoituksella täydennettäisiin edellä mainittuja rahoitusvälineitä.

Komission asettama työryhmä on arvioinut, että Naturen rahoitustarve vuositasolla olisi noin 6,1 miljardia euroa (EU-25). Komissio toteaa, että kustannus on huomattava, sillä Natura 2000 -verkosto käsittää 17,5 % EU:n maapinta-alasta (EU-15). Komissio arvioi, että noin puolet eli noin 3 miljardia euroa / vuosi voisi olla yhteisörahoitusta.

Komissio on aiemmissa yhteyksissä alustavasti arvioinut, että 1,8 – 2 miljardia euroa voisi tulla rakenne- ja koheesiorahastojen kautta ja että maaseudun kehittämisasetuksen osuus Natura 2000 –verkoston toteuttamisen rahoittamisessa olisi vuositasona noin 1 –1,2 miljardia euroa. Ympäristöalan rahoitusvälineelle ei ole kaavailtu kovin merkittävää roolia Natura 2000 –verkoston toteuttamisen rahoittamisessa. Komission ehdotuksessa sen kokonaisbudjetti on noin 2,19 miljardia joka tarkoittaa vuositasona 318 miljoonaa euroa. Tällä on tarkoitus rahoittaa kuudennen ympäristöohjelman kaikkien prioriteettien mukaisia toimia. Ehdotuksesta ei käy ilmi, kuinka suuri osuus rahoituksesta käytettäisiin Natura –verkostoon.

Kansallinen käsittely:

Ympäristöjaosto 27.10.2004

Budjettijaosto, kirjallinen menettely 3.-8.11.2004

Agenda 2007 johtoryhmä, kirjallinen menettely 15.-17.11.2004

EU –ministerivaliokunta 19.11.2004

Natura 2000-verkoston rahoittamiseen liittyvä aiempi kansallinen käsittely:

EU-ministerivaliokunta 6.10.2004 (ympäristöneuvoston 14.10.2004 asioiden käsittelyn yhteydessä)

Ympäristöjaosto, kirjallinen menettely 4.10.2004

Ministeriöiden välinen kirjallinen menettely 3.9.2004

Ympäristöjaosto 6.9.2004, 24.9.2004

Budjettijaosto 21.9.2004

Eduskuntakäsittely:

Natura 2000-verkoston rahoittamiseen liittyvä aiempi kansallinen käsittely:

Suuri valiokunta 8.10.2004 (ympäristöneuvoston 14.10.2004 asioiden käsittelyn yhteydessä)

Valtiovarainvaliokunnan asunto- ja ympäristöjaosto 20.10.2004

Ympäristövaliokunta 20.10.2004

Kansallinen lainsäädäntö:

-

Taloudelliset vaikutukset:

Suomi on saanut vuosina 1995-2004 LIFE – rahoitusta yhteensä 53,4 miljoonaa € eli noin 5,3 miljoonaa €/vuosi. Tästä LIFE ympäristö –rahoitusta on noin 20 miljoonaa euroa ja LIFE –luonto –rahoitusta yhteensä 33,4 miljoonaa euroa. LIFE-asetuksen kokonaisbudjetti kaudella 2005-2006 on 317,2 miljoonaa € eli noin 158,6 miljoonaa €/vuosi.

LIFE -ympäristö- hankkeiden tuloksille on tyypillistä hyvä sovellettavuus, mikä lisää rahoituksen todellista taloudellista vaikutusta ympäristöalan kehittymiselle. Hankkeissa usein mukana olevat kansainväliset kumppanuudet auttavat suomalaisen ympäristötekniikan viennissä ulkomaille. Suomi onnistunut saamaan LIFE ympäristö –rahoitusta suhteessa väkilukuun v. 1995-2004 kolmanneksi eniten EU:ssa (edellä vain Luxemburg ja Tanska).

Suomen Natura –verkoston kustannukseksi aikavälillä 2003 –2013 on arvioitu 532 miljoonaa euroa eli noin vuositasolla noin 50 miljoonaa euroa. Suurimman kustannuserän muodostavat valtiolle hankittavat alueet ja maanomistajille maksettavat luonnonsuojelulain mukaiset korvaukset, yhteensä 217 miljoonaa euroa. Muita merkittävämpiä kulueriä ovat hallintokulut, alueiden hoidon ja virkistyskäytön aiheuttamat kustannukset sekä seuranta- ja tutkimuskulut. Tulevaisuudessa alueiden hoitoon, käyttöön ja seurantaan liittyvät kustannukset tulevat kasvamaan voimakkaasti.

Suomi on tähän asti onnistunut saamaan LIFE -asetuksen kautta Natura -rahoitusta enemmän kuin suhteellinen maksuosuutemme on ollut eli Suomeen saatu palauma on ollut suhteellisen korkea.

Suomi on saanut kaudella 2003-2006 Forest Focus –asetuksen mukaista rahoitusta tähän asti vuositasolla ilman epäpuhtauksien seurantaan noin 550 000 € vuodessa. Forest Focus –asetuksen kokonaisbudjetti, josta tuetaan sekä ilman epäpuhtauksien seurantaan että metsäpalojen seurantaan on koko ohjelmakaudella yhteensä 61 miljoonaa euroa.

Kaupunkien ympäristöyhteistyötä tukevan ohjelman rahoituksen kokonaisbudjetti on ohjelmakaudella 2001-2004 ollut 14 miljoonaa €. Suomi on saanut viime kaudella ohjelmasta yhteensä noin 2,1 miljoonaa €.

Yhteisön toimintaohjelman rahoitus ympäristöjärjestöjen tukemiseksi on kaudella 2002-2006 32 miljoonaa euroa. Suomalaisille järjestöille tukea ei ole saatu.

Muut mahdolliset asiaan vaikuttavat tekijät: